

Langsiktige driftsavtaler i skogbruket

Sluttrapport fra arbeidet i

Meldal, Orkdal og Skaun

2005 – 2007

Innledning

Bakgrunn

Skogsaktiviteten i Sør-Trøndelag har vært lav, og skogbruket har lett etter tiltak for å stimulere skogeierne til en bedre utnytting av skogressursene.

”Den nye skogeieren. Hvordan øke hogsten i Trøndelag?”, som er rapport nr 1/06 fra Norsk senter for bygdeforskning, presenterer kjennetegn ved skogeierne og deres strategier for framtidig hogst. Den nye skogeieren er svært forskjellig fra den tradisjonelle helårsbonden som sjøl drev i skogen hver vinter. Hovedendringen ligger i at stadig flere skogeiere henter hovedinntektene sine utenfor gårdsbruket, og at skogen dermed betyr mindre for den enkelte bruker. De fleste har ikke lenger kompetanse til å drive skogen sjøl, og mange trenger nå en tett oppfølging over tid for å opprettholde aktiviteten i sin skog. Den tradisjonelle tilnærmingen med årlige drifter på både store og små eiendommer er dessuten urasjonell og medfører høge driftskostnader og lave overskudd.

I Orkdalsregionen (Meldal, Orkdal og Skaun) har skogforvaltere, skogeiere og skogindustri i samarbeid tatt opp ideen om at skogen kan drives mer effektivt og lønnsomt hvis mange små eiendommer forvaltes som en stor, og over et lengre tidsperspektiv enn et år om gangen. Samtidig var tanken at mange passive skogeiere ville kunne aktiviseres dersom hele skogsdriften, inkludert foryngelse og skogkultur, kunne settes bort til kyndig forvaltning over et gitt tidsrom. Ved å innføre langsiktige fulldriftsavtaler i skogbruket burde aktiviteten og dermed de regionale skoginntektene, kunne økes betraktelig i tillegg til at industrien ble sikret tilgang på ferskt lokalt virke.

Enkelte skogeierforeninger har forsøkt seg med flerårige avtaler med kronetillegg, eller tillegg for ekstra tidlig påmelding. Det dreier seg imidlertid om sluttavvirkningsavtaler over relativt korte tidsrom, og langtidsavtaler hvor også planting og skogkultur inngår er, etter det vi kjenner til, ikke prøvd i Norge tidligere.

Visjon

Den overordnede drivkraften til dette arbeidet har vært at langsiktige fulldriftsavtaler mellom skogeiere og Allskog vil bedre logistikken i næringskjeden, noe alle parter vil tjene på.

Visjon

- *Skogsdrift gjennom langsiktige avtaler mellom skogeier, industri og driftsapparat er en løsning alle parter vil tjene på. Skogeier vil få en merpris for tømmeret sitt og betale mindre for drift i skogen. Industrien vil få bedre forutsigbarhet og forhåpentligvis mer tømmer. Driftsapparatet vil få mer arbeid og bli mer rasjonelt.*

Målsettinger

De ulike aktørene i skogbruket har til dels ulike interesser, og en sentral del av dette arbeidet har vært å utvikle en felles forståelse for hvilke muligheter konseptet kan innebære.

Arbeidets grunnleggende målsettinger ble ved oppstarten formulert slik:

Hovedmål:

- *Å utvikle og distribuere langsiktige skogsdriftsavtaler for å: Øke skogbruksaktiviteten i regionen, utnytte områdets produksjonsgrunnlag, bedre økonomien for de lokale skogeierne, sikre industrien stabil virketilgang av god kvalitet, skape bedre forutsigbarhet for driftsapparatet og øke verdiskapningen i alle ledd i verdikjeden.*

Delmål

- *Utvikle avtaler som tjener både skogeiere, industri og driftsapparat*
- *Utvikle avtaler som tilbyr tjenester fra planting til sluttavvirking*
- *Forme fleksible avtaleløsninger som flest mulig skogeiere kan se seg tjent med*
- *Spre informasjon om disse avtalene til alle distriktets skogeiere med vekt på passive brukere*
- *Tegne langsiktige avvirkningsavtaler med flest mulig skogeiere*

Målgruppa for arbeidet har vært alle skogeiere i prosjektkommunene, med vekt på å nå flest mulig av de som av ulike årsaker har vært passive over lengre tid.

Organisering

Prosjektet har vært et samarbeid mellom Allskog, skogforvaltningen i prosjektkommunene, lokale skogeiere, lokal sagbruksindustri og FMLA (Fylkesmannens Landbruksavdeling). Arbeidet ble finansiert med NMSK-midler (Næring- og miljøtilskudd i skogbruket), BU-tilskudd, rentemidler og egeninnsats fra alle deltagende parter. Budsjettrammen har vært på ca 900 000 kroner, fordelt på 3 år (vedlegg 1). Egeninnsatsen fra deltagerne har utgjort ca 400 000 kroner og omlag ½ million kroner har gått med til lønn og kjøring for prosjektleder.

Knut Baadshaug har fungert som prosjektleder, med ansvar for å holde framdriften innenfor de gitte budsjettrammer. Ved oppstart ble det satt ned ei styringsgruppe og ei prosjektgruppe (vedlegg 2). Styringsgruppa har hatt møter hvor hovedlinjene har blitt lagt, mens det har vært mer jevnlig kontakt innen prosjektgruppa under det daglige arbeidet. Styringsgruppa blei underveis utvidet med de to skogbrukslederne da det var nødvendig å rådføre seg med de utøvende skogbrukerne i prosjektkommunene for å ta riktige valg underveis.

Gjennomføring

Avtalens utforming

Første delen av arbeidet var å forme en avtalemodell som alle ville være tjent med. Dette medførte en del møtevirksomhet høsten 2004 og vinteren 2005. Allskog har hatt en nøkkelrolle i denne delen av prosjektet som utøvende avtalepart. En sentral problemstilling har vært å få til et konsept hvor skogeier har fått en økonomisk kompensasjon for sin risiko med å binde seg over et lengre tidsrom, samtidig som denne ekstra utgiften har gitt tilstrekkelige fordeler også for Allskog og driftsapparatet.

Våren 2005 kom Allskog sammen med skogeiere, sagbruksindustri og skogforvaltere fram til et avtaleformular som alle parter var enige om (vedlegg 3). Avtalen tilbyr å ta på seg de oppgaver skogeier ønsker å få gjennomført i sin skog i løpet av de neste 5 årene vedrørende sluttavvirkning, foryngelse og ungskogpleie. Stadig færre har tid og interesse til å ta seg av skogkulturen sjøl, og mulighetene til å få gjennomført også slike oppgaver har vært en forutsetning å få drive gammelskogen hos mange passive brukere.

Den ferdige avtalen innebar 20 kroner i merpris til skogeier for alt levert tømmer – en mulighet som både passive og aktive brukere har kunnet benytte seg av. Tjuekroningen har vært å betrakte som kompensasjon for eventuell nedgang i prisen i avtaleperioden og et ekstratillegg for alle som driver jevnt. Allskog har til gjenytelse fått relativt frie rammer for når påmeldt skog kan avvirkes innenfor 5-årsperioden. Dette har stor betydning for at driftsapparatet skal ha tilgang på oppdrag gjennom hele året, og dermed også for at industrien skal få regelmessig tilførsel av ferskt virke. Det ble likevel gitt rom til fleksibilitet vedrørende avvirkningsår og årstid, for å tilpasse avtalen til bl.a. skogeiers skattesituasjon

Distribusjonen av avtalen

Det ble sendt informasjonsbrev til alle skogeierne i prosjektområdet høsten 2005. Signering av avtaler startet i Skaun i 2005, fortsatte i Meldal i 2006 og ble avsluttet i Orkdal høsten 2006 og våren 2007. Prosjektleder har hatt telefonkontakt med i alt ca 460 skogbrukere, som kommunevis fordelte seg slik: 90 i Meldal, 260 i Orkdal og 110 i Skaun.

Høsten 2006 ble det sendt ut tilbud om avtale til alle skogeiere i Orkdal som hadde bestilt ny plan dette året. Planene blei brukt som utgangspunkt for oppringing i denne kommunen, siden de øvrige skogeierne bare unntaksvis har hatt de nødvendige miljøregistreringene som etter hvert er påkrevd for drift. Brevene har fungert som døråpner, og prosjektleder har stort sett blitt godt mottatt på telefonen under ringearbeidet.

Ved to anledninger har det stått innlegg om prosjektet i lokalavisen, slik at også folk utenfor skogbruket skal være informert om ordningen. Arbeidet har også vært nevnt i andre sammenhenger, blant annet på skogdager og under informasjonsmøter om skogbruksplaner.

Resultater

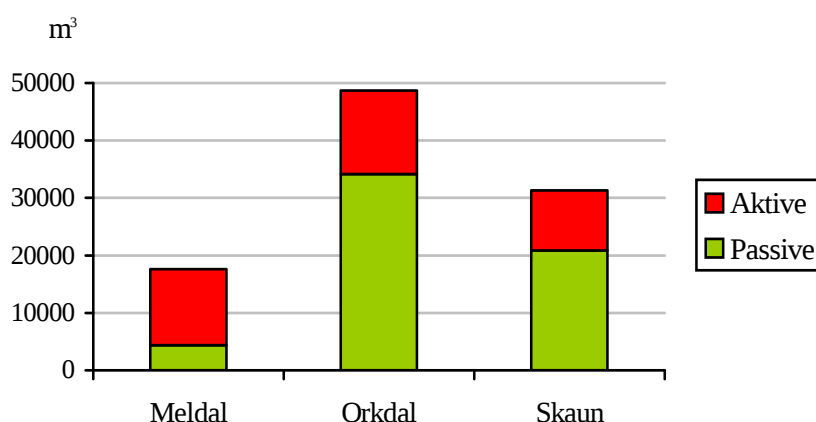
Avtalens egnethet

En stor andel av skogeierne i målgruppa har sett seg tjent med forutsetningene som er gitt i avtalen, og 132 brukere har tegnet kontrakt. Ca hver fjerde av de skogeierne prosjektleder fikk kontakt med endte opp med avtale. Dette forholdstallet var noenlunde likt i alle kommunene (27 % i Meldal, 30 % i Orkdal og 28 % i Skaun).

Så langt hevder skogbrukslederne at de og driftsapparatet har hatt god hjelp av prosjektet og disse avtalene. Også industrien må kunne sies å ha hatt nytte av arbeidet, særlig ved at tømmer fra langtidsavtalene har bidratt til driftskontinuitet i ellers ressursknappe perioder. Inntrykket fra det oppsøkende arbeidet er at de fleste skogeiere i målgruppa oppfatter avtalen som fleksibel både med hensyn til de forskjellige oppgavene skogeier ønsker utført og tilpasning til den enkeltes behov.

Avtalene som er inngått

Til sammen er det skrevet kontrakter på ca 97 600 m³ med tømmer, fordelt på 17 600 m³ i Meldal, 48 700 m³ i Orkdal og 31 300 m³ i Skaun. Allskog har fått i oppdrag å drive vel 82 000 m³, mens 22 brukere skal drive fram 15 400 m³ sjøl. I tillegg har Allskog fått oppdrag på planting av mellom 500 000 og 600 000 planter, og nærmere 1200 dekar med ungskogpleie.

Figur 1. Avtalefestet kubikkmasse i prosjektkommunene fordelt på aktive og passive brukere. Som passive regnes de som har avvirket svært lite eller ingen skog i løpet av siste planperiode.

Avtalefesta hogstkvantum ser i skrivende stund ut til å være overestimert på grunn av generell overvurdering av kubikkmassen i de fleste skogbruksplaner. Plantetallet og arealet med skogkultur er estimer, og få av arealene er befart. Behovet kan i noen tilfeller være overdrevet, mens andre oppdrag kan være større enn først antatt.

Det er tildels store lokale forskjeller innen prosjektområdet hvorvidt hovedmålgruppa er nådd eller ikke (figur 1). Totalt var i overkant av 60 % av den påmeldte kubikkmassen hos brukere som har vært passive i den siste planperioden. Andelen passive brukere var vesentlig større i Orkdal (70 %) og Skaun (66 %) enn i Meldal (25 %). Dette har klar sammenheng med at det er mange flere som driver skogen sjøl i Meldal (41 %) enn i Orkdal (5 %) og Skaun (23 %). En stor andel av de som driver sjøl i Meldal har likevel latt være å skrive langtidsavtale.

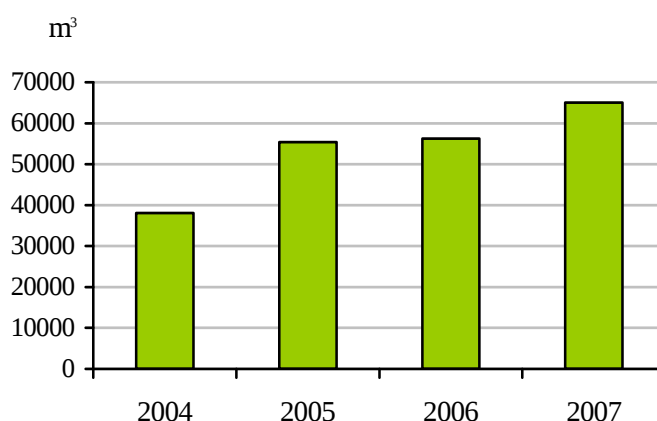
Gjennomsnittlig kvantum per avtale var 720 m³ i Meldal, 630 m³ i Orkdal og vel 1000 m³ i Skaun.

Variasjonen har sammenheng med mengden gammelskog i maskinterreng i de tre kommunene og størrelsen på eiendommene tilknyttet avtalene. I Skaun ble det inngått 2 avtaler på 3000 m³ hos brukere med uvanlig stor andel gammelskog, og disse trekker opp snittet betraktelig her.

Resultatene stemmer godt overens med prognosene som blei gjort i forkant av prosjektet (vedlegg 4). Potensialet ble her vurdert å være større i Orkdal og Skaun enn i Meldal, noe ble tillagt betydelig overvurdering av drivbar skog i siste takst i Meldal. Tilslaget i Orkdal er likevel over forventet, noe som i stor grad må tillegges det usedvanlig heldige oppstartstidspunktet som sammenfalt med utdelingen av ny takster i kommunen.

Andre effekter av prosjektet

Arbeidet med langsiktige driftsavtaler har påvirket skogbruket i Orkdalsregionen sterkt, og har mange positive effekter i tillegg til de konkrete avtalene som er tegnet.

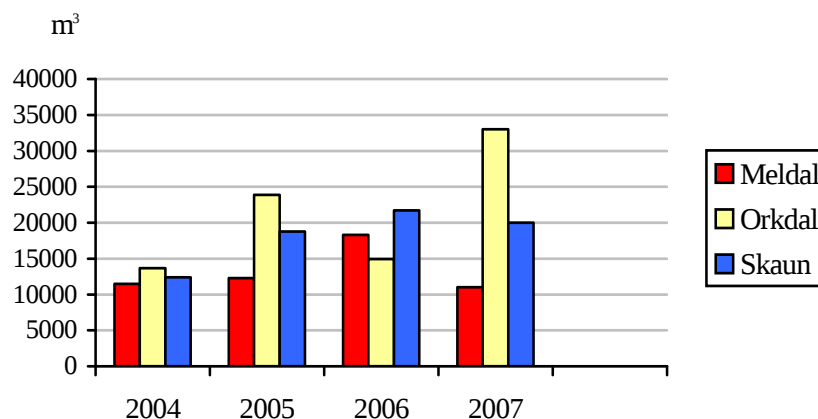

Figur 2. Samlet avvirkning i prosjektområdet i årene 2004 til 2007

Prosjektet har bidratt til generelt økt fokus på skognæringen i Orkdalsregionen, og den samlede avvirkningen har økt drastisk mens det oppsøkende arbeidet har pågått (figur 2). Avvirkningen har økt fra 38000 m³ i 2004 til ca 65000 m³ i 2007.

Avvirkningen ville nok uansett ha økt i denne perioden på grunn av den gunstige utviklingen på tømmerprisen. Det er likevel verd å merke seg økningen fra 38 000 m³ i 2004 til vel 55 000 m³ i 2005. Dette sammenfaller godt med oppstarten av det oppsøkende arbeidet i prosjektet i 2005.

Langtidsavtalene fører, ifølge skogbrukslederne, til bedre forhåndsplanlegging av skogsdriftene enn før. Samordning i områder med flere avtaler er flere steder gjennomført med hell. Drift av avtaletømmer fører dessuten som regel til at naboene melder på tømmer i samme området. Naboene har i enkelte tilfeller drevet det flerdobbelte av langtidsavtalen, og maskinene unngår mye unødvendig flytting. Mange drifter i samme område er også en stor fordel der snøbrøyting er påkrevd.

Figur 3. Kommunevis avvirkning i Meldal, Orkdal og Skaun i årene 2004 til 2007

Mange skogeiere med gården som binæring har meldt på oppdrag, og flere utenbygdsboende er aktivisert. Særlig i Orkdal kommune er disse målgruppene truffet godt.

Avvirkningen i Orkdal har vært litt ujevn, men oppgangen fra 12 000 m³ i 2004 til 33 000 m³ i 2007 er formidabel (figur 3), og har trolig sterk sammenheng med ordreserven fra dette prosjektet og den aktiviteten som følger rundt disse avtalene.

Langtidskontrahert tømmer fungerer som buffer i perioder med dårlige driftsforhold. Skikkelig skogsføre har vært fraværende de siste vintrene, men driftsapparatet har, takket være langtidsavtalene hatt lite stopptid. Dette har også hatt betydning for den lokale industrien, som har hatt jevn tilgang på tømmer gjennom høgkonjunktoren i trelastmarkedet.

Dette arbeidet har bekreftet at en stadig større andel av den gjenværende gammelskogen er lite tilgjengelig – enten i vanskelig terreng eller langt fra veg. Prosjektet har vært direkte involvert i flere vegsaker, hvorav en bilveg i Skaun med ca 20 000 m³ i sitt nærområde nå er klar for bygging. En ny velteplass er allerede ordnet langs vegen opp mot Høggjølen i Orkdal på en svært trafikkert strekning hvor levering av tømmer har vært mer eller mindre umulig de siste åra. Den nye velteplassen er en direkte følge av prosjektleders samtaler med naboer med felles interesser bosatt i 3 forskjellige kommuner. To aktuelle bilveger i nærheten av Laugen i Skaun ser også ut til å kunne realiseres innen nær framtid, begge i områder med uvanlig høy andel gammel skog.

Også i Orkdal og Meldal har mange skogeiere behov for opprusting / nybygging av bilveger, og dette prosjektet har ført til at "Trenettverket i Orkdalsregionen" skal sette fokus på skogsveger i den nærmeste framtid.

De mange planteoppdragene i langtidsavtalene har ført til økt oppmerksomhet på foryngelsen av ny skog i prosjektkommunene. For å sikre forsvarlig gjennomføring av skogkulturen utarbeidet prosjektleder i samarbeid med skogbrukslederne vinteren 2006 en enkel foryngelsesplan for hogde arealer, med kart og enkel beliggenhetsbeskrivelse. Ole Johan Skjærli fra Meldal ble sommeren 2007 ansatt av Allskog (med tilskudd fra de tre prosjektkommunene) for å videreføre dette arbeidet. Han har høsten og vinteren 2007 sørget for planlegging av foryngelse av årets hogster og eventuelt tidligere hogster som Allskog har

tatt på seg i Orkdalsregionen. Han har også iverksatt et enkelt system for å kontrollere at skogeiere som ønsker å plante sjøl gjør plikten sin. Problemene med mangelfull oppfølging av plantefelter ser dermed nå ut til å kunne løses.

Måloppnåelsen

Prosjektet har klart å utvikle et avtalekonsept som passer for skogeiere generelt, og for ”den nye skogieren” spesielt. Det oppsøkende arbeidet ga høy respons, og totalt avtalt kvantum på 5-årsavtaler er langt større enn noen av de involverte på forhånd torde å antyde. Visjonen om at tømmer på langtidsavtaler vil føre til jevn tilgang på tømmer og mer rasjonelle drifter samtidig som skogeier øker sin fortjeneste, har også langt på veg vist seg å holde mål. Skogeierne, industrien og driftsapparatet har dermed alle grunner til å være fornøyde med arbeidet.

Hvis vi ser bort fra egeninnsatsen til styringsgruppa og prosjektgruppa, utgjør kostnadene på prosjektet ca 5 kroner per avtalefestet kubikkmeter. Responsen i dette prosjektet er langt større enn hva man ville kunne forvente av et tilsvarende tilskudd på tømmerprisen, og de offentlige midlene som er satt inn i prosjektet ser dermed ut til å være vel anvendt.

Hvorvidt fordelene Allskog har oppnådd i prosjektet er gode nok til å forsvare en merpris på 20 kroner for tømmeret er fortsatt noe uklart, særlig tatt i betraktning av høgkonjunkturen i byggebransjen de siste åra. Tømmerprisen har uansett gått opp i denne perioden og en del brukere hadde sannsynligvis drevet skogen som følge av dette. Mange ville likevel helt sikkert forblitt passive uten den oppsøkende virksomheten de har blitt gjenstand for i dette prosjektet, og 20-kroningen har i så måte fungert som en effektiv døråpner. Allskog kunne kanskje oppnådd tilsvarende resultater ved å bruke disse pengene på en annen måte eller med et mindre kronetillegg?!

Prosjektet har uansett vist at konseptet med 5-års fulldriftsavtaler slår an hos skogeierne, og at hovedtrekkene i tankegangen kan være noe for framtida.

Videre utfordringer

Det bør være mulig å komme i dialog med enda flere av skogeierne. Mange ble utelukket fra det oppsøkende arbeidet fordi de ikke hadde de nødvendige miljøregistreringene. I Orkdal gjaldt dette ca ¼ av skogarealet - eid av skogeiere som ikke har ny skogbruksplan. Andelen gammel skog er veldig høy på mange av disse eiendommene. Også i Meldal og Skaun er det en del skogeiere med mye gammel skog som prosjektleder ikke har fått kontakt med. Her er det fortsatt en jobb å gjøre.

Mange vegprosjekter er aktuelle, og aktualiseres ytterligere gjennom at det er skrevet avtaler som forutsetter vegbygging. Å få realisert opprustingsprosjekter og nye vegprosjekter er krevende. Ofte tar det lenger tid enn ønskelig å få avklart trase og fordelingsnøkkel på grunn av at en eller flere skogeiere ikke ønsker å delta. I noen tilfeller er en nødt til å gå veien om et langdrygt jordskifte. I flere tilfeller burde drift blitt ”satt på vent”, til ny eller opprusta vei har blitt realisert. Tiden jobber mot skognæringen i mange av disse sakene, og for hver gang tømmer drives tungvint og dyrt ut fra et slikt område forverres den nye vegens lønnsomhet. Realisering av de skogsvegplanene prosjektet har vært i befatning med vil utløse mye tømmer i de neste åra.

Skattereglene vedrørende skogsdrift er i noen tilfeller svært uheldige, og slår spesielt ugunstig ut for den aller svakeste gruppa, nemlig minstepensjonistene. Det viser seg at de som har lavest skatteprosent risikerer å få øket skatt på pensjonsutbetalingene sine, og i enkelte tilfeller kan komme ut med minimal fortjeneste. Samme forhold gjelder andre trygdede som har klare begrensninger i hva de kan tjene. De nevnte gruppene sitter på betydelige mengder gammel skog, ofte for å ha litt ekstra i alderdommen. Å veilede eldre og / eller trygdede til hogst slik reglene er nå vil i mange tilfeller tendere mot lureri. Denne saken er kanskje litt utenfor prosjektets rammer, men smidigere skatteregler for denne gruppen ville utvilsomt ført til mer skogsdrift.

Mange oppdrag med foryngelse og skogkultur skal gjennomføres gjennom langtidsavtalene. Som nevnt er Ole Johan Skjærli godt i gang med å planlegge gjennomføringen av skogkulturen for den nærmeste framtid. God oppfølging av foryngelse og annen skogkultur er en forutsetning for at prosjektet i ettertid skal kunne betraktes som vellykket.

Konklusjon

Langtidsavtalene har til nå vært til stor nytte og glede for både skogeiere, skogbruksledere, driftsapparat og industri. Skogaktiviteten i Orkdalsregionen har tatt seg kraftig opp, og prosjektet må så langt sies å ha nådd sine hovedmålsettinger.

Avtaleformularet har truffet målgruppa bra, og mange har signert avtaler. Mye tømmer fra passive brukere har blitt utløst gjennom prosjektet, og til sammen er det avtalefestet drift av ca 97 600 m³ fordelt på 132 skogeiere. Vel 60 % av kubikkmassen finnes hos brukere som har vært passive i lang tid. Konseptet har slått best til i Orkdal kommune, hvor det oppsøkende

arbeidet falt sammen med utsending av nye skogbruksplaner. Halvparten av virket er meldt på i Orkdal og 70 % av dette står hos brukere som ikke har drevet på mange år.

Tabell 1. *Antall oppsøkte skogeiere og avtalt sluttavvirkningskvantum i prosjektkommunene*

Kommune	Oppsøkt	Avtale med		Kontraktvolum	
		Totalt	Prosent	Totalt kbm	Kbm/avtale
Meldal	90	24	27	17 300	720
Orkdal	260	77	30	48 700	630
Skaun	110	31	28	31 300	1010
Sum	460	132	29	97 600	770

Dette arbeidet har hatt mange positive bivirkninger. Avtalene bidrar til forbedret planlegging av skogsdriftene i regionen, og fører til at det drives mer effektivt i de områdene hvor hogst pågår. Allskog har dessuten fått en fin reserve med barmarksdrifter i prosjektkommunene, noe som fungerer som en buffer i perioder med vanskelige forhold. Prosjektet har videre satt fokus på at en stadig større andel av den gamle skogen er vanskelig tilgjengelig, og har direkte bidratt til at flere vegprosjekter er i ferd med å realiseres. Allskog har gjennom de langsiktige avtalene fått betydelige oppdrag med foryngelse og annen skogkultur i alle prosjektkommunene. Prosjektet har bidratt til at Allskog har ansatt en ny medarbeider i Orkdalsregionen med spesiell fokus på den neste skoggenerasjonen. Problemene med uplantede hogstflater ser dermed ut til å kunne løses.

Måloppnåelsen i prosjektet har dermed vært meget bra i de fleste henseende. Prosjektet har vist at langtids fulldriftsavtaler slår an hos skogeierne, og at konseptet kan være noe for framtida. Spørsmålet er om Allskog kunne hatt en bedre utnyttelse av de 20 kronene som utbetales per kubikkmeter, og dette vil bli nøye evaluert.

Utfordringene i skogbruket er uansett mange, og økt aktivitet kan utvilsomt oppnås med jevnlig jobbing mot skogeierne, spesielt de som av ulike grunner har vært passive over noe tid. Mange og store avvirkningsavtaler vil kunne utløses dersom noen lønnsomme skogsveger i prosjektområdet realiseres. Mye skog eies av eldre skogeiere, og smidigere skatteregler for minstepensjonister og trygdete ville også medført betydelig mer skogsdrift. Stødig gjennomføring av oppdrag vedrørende foryngelse og annen skogkultur er dessuten en forutsetning for at dette prosjektet i ettertid skal kunne betraktes som vellykket.

Vedlegg 1

Regnskap - Langsiktige driftsavtaler

Utgifter	2005	2006	2007	2008	Totalt
Lønnsutgifter	105865,73	139308,15	159260,91		404434,79
Kjøregodtgjørelse, m.m.	26372,50	35129,00	27885,00		89386,50
Div	20480,00	0,00	11755,00		32235,00
Prosjekt-styringsgruppearb.	140000,00	40000,00	20000,00		200000,00
Sum	292718,23	214437,15	218900,91		726056,29

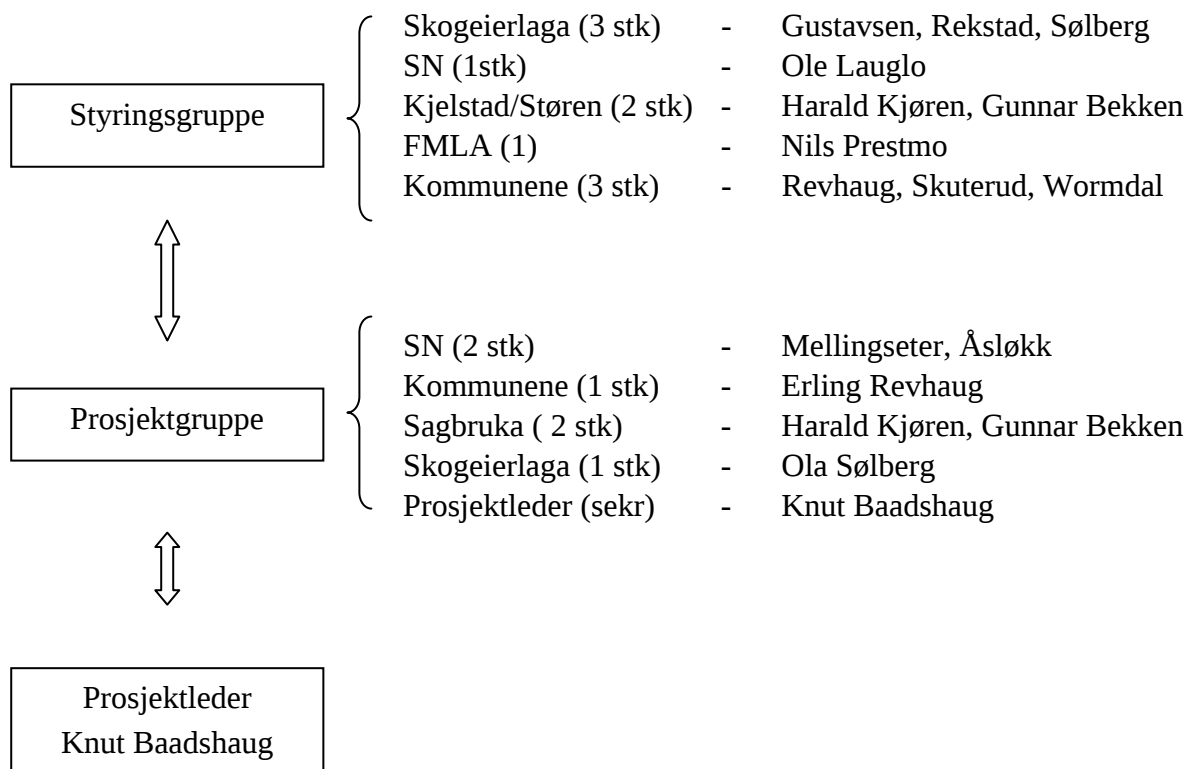
Innteker					
Meldal kommune	63333,00	29727,22	50000,00	0,00	143060,22
Orkdal kommune	63333,00	29727,22	50000,00	0,00	143060,22
Skaun kommune	22119,00	77882,26	50000,00	-6941,04	143060,22
BU-tilskudd	0,00	37500,00	37500,00	21875,63	96875,63
Egeninnsats prosj./styringsgr	140000,00	40000,00	20000,00		200000,00
Sum	288785,00	214836,70	207500,00	14934,59	726056,29

Resultat	-3933,23	399,55	-11400,91		0,00
-----------------	----------	--------	-----------	--	------

Egeninnstats er beregnet ut i fra antall møter og anslått medgått arbeidstid i prosjekt- og styringsgruppa. Timesatsen er satt til kr 450,- for alle deltagere unntatt for ledere i skogeierlaga som har møtegodtgjørelse for dagmøtene. For prosjektgruppa er det regnet 50 timer arbeid for 5 personer: Leif Olav Aasløkk, Erling Mellingseter, Atle Wormdal, Erling Revhaug og Roar Skuterud. For styringsgruppa er det beregnet 5 møter av 5 timer med 8 pers. (Nils Prestmo, Ole Lauglo, Gunnar Bekken, i tillegg kommer de som er nevnt for prosjektgruppa).

Vedlegg 2

Organisering

To av skogeierlagsrepresentantene er skiftet ut i prosjektperioden. Kolbjørn Kjøren har tatt over for Gustavsen i Orkdal, og Harald Vik er ny representant etter Rekstad i Skaun. Begge skogbrukslederne (Aasløkk og Mellingseter) har dessuten vært med på de siste møtene i styringsgruppa.

Vedlegg 3

LANGSIKTIG AVTALE OM SKOGSDRIFT / VIRKESKJØP

Dette er en gjensidig forpliktende avtale som er inngått mellom skogeier og ALLSKOG BA.

Avtalen gjelder leveranse av et avtalt kvantum virke gjennom en periode på 5 år, samt utførelse av eventuelle andre skogtjenester.

Avtaleperioden er fra 1.1.2006 – 31.12.2010.

SKOGEIER

Navn: _____ Gnr / bnr: _____

Adresse: _____

Telefonnummer _____ e-post: _____

Sluttavvirkning

Totalt leveringsvolum i femårsperioden: _____

Bestandsnummer eller annen stedsangivelse: _

Driften utføres av ALLSKOG ☐ Skogeier driver sjøl ☐

Andre tjenester som ALLSKOG skal utføre for skogeier

Planting ☐ Bestand: _____

Avstandsregulering / rydding ☐ Bestand: _____

Merknader: _____

**For denne kontrakten gjelder de vilkår som er anført på side 2.
Kontrakten er skrevet i to eksemplarer, ett til hver av partene.**

Dato og år:

Skogeier

ALLSKOG BA

Kontraktsvilkår

1. Ordinære kontraktsvilkår

For virkesleveranser i henhold til denne avtalen gjelder ALLSKOG sine ordinære kontraktsvilkår, og i tillegg de særvilkår som er beskrevet nedenfor.

2. Virkeskontrakt

Denne avvirkningsavtalen fungerer ikke som virkeskontrakt. Vanlig virkeskontrakt vil bli skrevet når skogen avvirkes.

3. Priser

For virke som omfattes av avtalen betaler ALLSKOG et avtaletillegg på 20 kroner per m³ ut over de til enhver tid gjeldende virkespriser fastsatt av ALLSKOG. Avtaletillegget utbetales i etterkant av det ordinære virkesoppgjøret. Skogkulturoppdrag faktureres skogeier i henhold til ALLSKOG sine ordinære priser.

4. Når ALLSKOG driver fram virket

Dersom det er avtalt at ALLSKOG skal drive fram virket, står ALLSKOG fritt til å velge når skogen skal avvirkes i løpet av 5-årsperioden. Drifta gjennomføres i henhold til ALLSKOG sine ordinære vilkår for skogsdrift. Kostnad knyttet til hogst og framkjøring fastsettes gjennom forhandlinger mellom ALLSKOG og entreprenør.

5. Når skogeier sjøl driver fram virket

Dersom det er avtalt at skogeier driver fram virket sjøl, skal virket leveres jevnt fordelt over 5-årsperioden. Med jevnt menes +/- 20% av avtalt årlig leveranse. Hvis skogeier bryter avtalen ved å drive fram vesentlig mindre tømmer enn avtalt i løpet av 5-årsperioden, kan ALLSKOG drive fram den gjenstående kubikkmassen sjøl.

6. Tinglysing

ALLSKOG har rett til å få denne kontrakten tinglyst. Gebyrer og andre kostnader knyttet til tinglysingen dekkes av ALLSKOG.

Vedlegg 4

ÅVVIRKNINGSNIVÅET I PROSJEKTKOMMUNENE

Det ble i 2005 gjennomført en analyse av avvirkningsnivået i Meldal, Orkdal og Skaun for de neste 10 år. Arbeidet baserer seg på tall fra de nye takstene i kommunene Meldal og Skaun, mens de nye flyfotoene ble benytte i Orkdal. I Meldal er tallene supplert med lokalkunnskaper fra Atle Wormdal, Leif Olav Aasløkk og Ola Sølberg. Tre generasjoner skogbruksledere (Svorkdal, Aasløkk og Hoston) pluss skogbrukssjef Revhaug var med på arbeidet i Orkdal, mens Asbjørn Eidsli og Roar Skuterud har bidratt som lokalkjente i Skaun.

Eiendommer med mindre enn 40 m³ årlig hogstkvantum ble utelatt, sammen med eiendommer hvor hovedandelen av kubikkmassen utgjøres av lauv og eiendommer hvor hogst ikke gjennomføres på grunn av vanskelige eierforhold eller lignende. En eventuell undervurdering av mulighetene i forhold til de utelukkede eiendommene ble vurdert oppveied av at ikke alle de øvrige hogger etter anbefalingene.

Driftsmetode og mulighetene for sommerdrift ble vurdert ut i fra foreslåtte hogster på et tilfeldig utvalg av driftsplaner i hver kommune. Gjennomhogster og tynning ble også notert.

Meldal

En summering av foreslått hogst på de aktuelle eiendommene viste et potensial på i underkant av 18 000 m³ i året. Dette kvantumet ble nærmere analysert ved at planperiodens foreslåtte hogster på 20 tilfeldig valgte eiendommer ble nærmere undersøkt. Totalt driftskvantum på de 20 eiendommene for neste 10 år var 31 000 m³. Kubikkmassen fordelte seg slik:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Ikke tilgjeng.	Sum
Vinter	17 %	25 %	17 %		59 %
Sommer	13 %	12 %	1 %		26 %
				15 %	15 %
Sum	30 %	37 %	18 %	15 %	100 %

Et årlig kvantum på 18000 m³ vil dermed forventes å fordele seg omtrent på denne måten:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Ikke tilgjeng.	Sum
Vinter	3 000	4 600	3 000		10 600
Sommer	2 300	2 100	200		4 600
				2 800	2 800
Sum	5 300	6 700	3 200	2 800	18 000

Tabellen viser at et årlig hogstkvantum på ca 12 000 m³ (ca 1/3 gjennomhogster) er tilgjengelig i uten bruk av taubaneutstyr. Under halvparten av dette er ikke tilgjengelig med hogstmaskin, men kan nås med traktor og vinsj, eventuelt vinsjes fram til hogstmaskin og kjøres ut med lassbærer. Om lag en tredjedel av kubikkmassen kan ikke nås uten hjelp av taubane og / eller veibygging.

Skaun

Tretti planer i denne kommunen ble undersøkt med tanke på årstid for hogst og hogstform. Totalt driftskvantum på de 30 eiendommene for neste 10 år var 53 000 m³. Kubikkmassen fordelte seg slik fordelt på driftsmetode og årstid for drift:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Ikke tilgjeng.	Sum
Vinter	44 %	25 %	4 %		73 %
Sommer	20 %	2 %	1 %		23 %
				4 %	4 %
Sum	64 %	27 %	5 %	4 %	100 %

En summering av foreslått hogst på de aktuelle eiendommene viste et potensial på 25 500 m³ i året i Skaun. Dette tømmervolumet ble kan forventes å fordele seg omtrent sånn:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Ikke tilgjeng.	Sum
Vinter	11 300	6 500	1000		18 800
Sommer	5 000	500	400		5 900
				800	800
Sum	16 300	7 000	1 400	800	25 500

Vel 23 000 m³ ble vurdert tilgjengelig hvert år de neste ti år i Skaun, uten bruk av taubaneutstyr. Av dette er om lag 2/3 i hogstmaskinterreng, mens vinsj er nødvendig for å få fram resten. Bare 1/3 av kvantumet er godt egnet for sommerdrift, men med godt sommerføre kan nok denne andelen justeres noe opp. Av det hoggbare kvantumet er 5,5 % gjennomhogster og 2,5 % tynning.

Orkdal

Denne kommunen bød på ekstra utfordringer da de nye planene enda ikke var ferdige. Ved hjelp av lokalkunnskapene til teamet sammen med flyfotoene fra 2002 tror vi at resultatene også fra denne kommunen ga en god pekepinn om tømmerstusituasjonen.

Her ble hvert 20. navn fra skogavgiftslista plukket ut, og kubikkmasse i hogstklasse 4 og 5 fra de gamle planene ble notert. Kubikkmassen i hogstklasse 4 ble fordelt på de neste 20 år og kubikkmassen i gammelskogen ble fordelt på 10 år. Forholdet mellom utvalgt areal og

kommunens totale skogareal ble deretter brukt til å beregne årlig hoggbar kubikkmasse for hele Orkdal kommune.

I Orkdal ble 28 eiendommer med til sammen 15 000 daa produktivt skogareal gjennomgått. Dette er vel 7 % av kommunens totale produktive skogareal. Tilgjengelig stående kubikkmasse på disse eiendommene ble funnet å være 15 500 m³ i hogstklasse 5 og 11 750 m³ i hogstklasse 4. Planene er gamle (10-25 år) og all denne skogen bør nok hogges i løpet av de neste 20 år. Hogstklasse 5 var jo allerede gammelskog ved foregående takst.

Teamet vurderte tilgjengelighet og årstid for drift på denne måten:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Sum
Vinter	46 %	10 %	6 %	62 %
Sommer	28 %	7 %	3 %	38 %
Sum	74 %	17 %	9 %	100 %

Et årlig kvantum på 30 000 m³ vil dermed forventes å fordele seg omtrent slik:

	Hogstmaskin	Traktor + vinsj	Taubane	Sum
Vinter	13800	3000	1800	18600
Sommer	8400	2100	900	11400
Sum	22200	5100	2700	30000

I tallene for Orkdal inngår ikke utilgjengelig kubikkmasse, og andelen med maskinterreng blir derfor kunstig høy sammenlignet med de andre kommunene. Vel 27 000 m³ i året ser ut til å være tilgjengelig uten bruk av taubane eller med ekstra bygging av veier. Av disse er ca 22 000 m³ tilgjengelig med hogstmaskin. Ca 2/3 av kubikkmassen ble vurdert å være vinterdrift.

Konklusjon

Til sammen ble en årlig avvirkning på ca 44 000 m³ vurdert tilgjengelig med hogstmaskin i prosjektområdet i de neste 10 åra. Dette er en økning på ca 15 % fra 2003 og 2004, men under den gjennomsnittlige avvirkningen i området i siste 5-års periode, som var ca 47 000 m³.

Ved hjelp av traktor og vinsj eventuelt for å dra tømmeret fram til hogstmaskinen, er ytterligere 18-19 000 m³ tilgjengelig. Med ekstra innsats i dette terrenget vil avvirkningen altså kunne økes til i overkant av 60 000 m³ i prosjektområdet som helhet.

Om lag 2/3 av den stående kubikkmassen står i terreng som bør entres på vinterføre. Ved fornuftig planlegging kan sommerandelen økes noe, men 50-50 er trolig vanskelig og oppnå.

Mye tyder på at det har vært en overavvirkning i det beste terrenget, og at en stor økning i aktiviteten uten å få med seg det nest beste terrenget vil straffe seg på sikt. Skaun og Orkdal har fortsatt mye tømmer i bra terreng, men i Meldal er det mer bratt terreng og mer skog i fjellnære strøk enn i resten av området. Høyt uttak i det beste terrenget er nok mest påfallende her, og avviket mellom våre vurderinger og takstens ballansekvantum er formidabelt. Det bør diskuteres i hvilken grad tømmer i perifere og utilgjengelige områder skal inngå i framtidige taksters forslag til ballansekvantum.

Begrenset tilgang på tømmer i godt terreng øker betydningen av riktig virkemiddelbruk og optimal logistikk. Behovet for avvirkningsavtaler over tid blir ikke mindre etter disse analysene, ikke minst for å sikre at de veinære fastmarksdriftene tas på sommerføre.